

Eu le ofer o șansă de-a rămâne...

Valentin Coșereanu

(continuare din pagina 3) Până la biserică nu a schimbat cu nimeni o vorbă. Părea că e concentrat la ceva ce noi, ceilalți, nu știam. Și nici nu trebuia să descifrăm. Omul era altceva, greu de înțeles. Cu toate astea, unul din oficiali se vroia spiritual; Noica zâmbește complezent, are o atitudine degvizat îndatoritoare. Dinlăuntru-i se simte ceva ce ar putea să însemne: *Nu știți la ce v-ați înhămat, habar n-aveți ce v-așteaptă!* Intrând în biserică își face cruce. Mă gândeam ce bucurie i-ar face bunicii, dacă ar trăi, văzându-i gestul. Înăuntru ascultă explicațiile fără să comenteze. Este interesat de povestea aureolelor negre ale sfinților, pictate așa de către pictorul botoșănean, Petru Remus Troteanu, ca semn al destinului tragic al Poetului. I-am arătat apoi chipul Arhanghelului Mihail reprezentat cu fața angelică a lui Eminescu copil, apoi urmele gloanțelor lăsate de ostașii sovietici „eliberatori”, în candela din fața altarului și în pieptul regelui Carol al II-lea, pictat ca și Eminescu, la intrare, în semn de citorii. *Au tras și în Eminescu? – Nu, pentru că nu știau cine este. S-a uitat la mine complice. În bisericuța Eminoviceștilor procedează la fel. Întreabă, întreabă, iscodește. El nu știe totul, ca alții!*

Ne întoarcem la casa memorială. În pridvor, înainte de a intra, își scoate cu semerenie bascul. Se interesează mai ales de cele muzeografice. Mă chestionează decent și discret în legătură cu autenticitatea exponatelor. Este foarte atent la povestea peregrinării unui *gardirob* dat în zestrea Aglaiei, sora poetului și ajuns la Cernăuți, unde sora

lui Eminescu se stabilise după căsătoria cu Ioan Drogli, ca apoi, mai târziu, să fie descoperit la biblioteca din Câmpulung Moldovenesc. Mângâie contemplativ caseta de machiaj expusă și ea în muzeu, mărturie a peregrinărilor primei tinereți eminesciene. Gestul lunecării palmei peste casetă a fost ca și cum aceasta era vie. Privirea calmă, duioasă continua parcă dezmiardarea.

Nu prea știam ce să fac. În cele din urmă l-am rugat să scrie ceva în cartea de impresii. S-a întors spre mine și mi-a spus: *în biserică trebuie să te rogi prin cuvintele Preotului...* A scos o bucată de hârtie îngălbenită de vreme din buzunarul hainei și a notat cu un pix obișnuit: *Din manuscrisul 2268, fila 34 verso (Despre Arhei): tu însuși puteai să nu te naști, să fii din numărul celor ce n-au fost niciodată... Prin urmare, tu ai fost, ești, vei fi totdeauna.* Apoi a adăugat: *Copiat de Constantin Noica, 2 octombrie 1984.* Fără să vreau, m-am gândit la rândurile scrise inconsistent și emfatic de atâția prețioși... La plecare domnul Noica întinde mâna, înclinându-se. *Să vii diseară la bibliotecă. Voi vorbi despre Manuscrise.*

La ora cinci după-amiază, sala de lectură a Bibliotecii Mihai Eminescu din Botoșani era plină: elevi, oficiali și câțiva interesați. „Mobilizarea” s-a făcut în mult cunoscutul stil – să fie sala plină! Or, Noica spusese răspicat la Ipotești: *anunțați prin școli să vină numai cei care doresc să ne audă.* Spusese numai apăsător, tocmai pentru a fi mai bine înțeles. N-a durat mult și mi-am dat seama că unii s-au dovedit a veni la întâlnire ca la circ *să-l vadă pe Noica nu să-l audieze.* A intrat și, fără să se așeze, fără o introducere prealabilă și-a început discursul. A trecut direct la subiect. Din

întâmplare am nimerit chiar lângă el. Din unghiul acela nu mai părea adus de spate. Era drept ca bradul. Vorbind, căpătase verticalitate olimpică. N-a obosit nicidecum auditoriul. Totul a curs într-o argumentație firească. Rezumând, ideea a fost următoarea: opera tipărită este una, iar manuscrisele facsimilate sunt alta. Pe oglinda fiecărei pagini poți vedea un laborator în lucru. Ce muncă

asiduă! Câtă sete de a afla la un om care știa atâtea! În final pleduaria a fost pentru facsimilarea caietelor manuscrise de la Biblioteca Academiei, *căci una e opera tipărită și cu totul altceva manuscrisul.* Noica încearcă să lămurească asupra faptului că prin editarea operei lui Eminescu lucrurile par a fi fixate pentru totdeauna, or manuscrisele relevă aspecte semnificative, care se pierd prin tipărire. Exemplifică din cele unsprezece caiete facsimilate de el în condiții precare, pe care le are clădite în față. [...]

20 septembrie 1987. Caietele sunt gata. Îl așteptăm pe Constantin Noica la Botoșani. Numai că de data aceasta îl așteptăm altfel. Filozoful scrisese doctorului Buhociu: *Vă felicit și pentru ce ați făcut. Nimeni n-a fost în stare să facă așa ceva...*

1 octombrie 1987. Constantin Noica a revenit la Botoșani. Mai întâi la Muzeul de Istorie însoțit de aceeași oameni ca acum trei ani. Aștept jos, în bibliotecă. În sala mare, la etaj, acolo unde uscam fotocopiile înșirate pe o masă lungă, am aranjat unul lângă altul, ca să poată fi văzute pe îndelete, un rând de caiete. Erau treizeci și unu. Deocamdată șaisprezece dintre ele au fost copiate în câte trei exemplare. (continuare în pagina 5, Poarta Schei)

Pagina 5 (Poarta Schei):

Valentin Coșereanu,
Eu le ofer o șansă de-a rămâne...

<http://www.ascedu.ro/revista.html>

Traseul de lectură:

